

Forum Standaardisatie Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den HaagPostbus 96810
2509 JE Den Haag

www.forumstandaardisatie.nl

notitie

FORUM STANDAARDISATIE

Agendapunt:			
Betreft:	Intake-advies voor SIKB0101		
Datum:	23-05-2014	Versie	1.0
Bijlagen:			

Bijlagen: -

Advies

Conclusie:

Het Forum Standaardisatie wordt geadviseerd om SIKB0101 versie 11 in procedure te nemen voor de lijst voor 'pas toe of leg uit'. En Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer te toetsen voor de status 'uitstekend beheer'

Uit de intake blijkt dat versie 11 van het SIKB uitwisselprotocol een vrij grote wijziging betreft. Dit blijkt onder meer uit het feit dat versie 11 niet 'backward compatible' is met versie 10 en dat de gebruikelijke termijn waarbinnen softwareproducenten wijzigingen moeten doorvoeren is verlengd. Daarnaast wordt geadviseerd om tijdens de procedure goed te kijken of het toepassingsgebied moet worden gewijzigd en of er een goede vertegenwoordiging plaatsneemt in de expertgroep, dit ook met oog op de ontwikkelingen rondom de basisregistratie Ondergrond (BRO). Geadviseerd wordt daarom ook om de gehele procedure te doorlopen.

Korte toelichting:

De aanmelding van versie 11 van deze standaard wordt ondersteund door het IPO, VNG, Rijkswaterstaat Leefomgeving/Bodem+ en UvW. SIKB0101 is een standaard voor het eenduidig uitwisselen van (meet)gegevens over de (milieu)kwaliteit van de bodem binnen de gehele keten van het bodembeheer (onder andere onderzoeksbureaus, laboratoria, lokale en hogere overheden). Tevens kunnen gegevens tussen overheden onderling worden uitgewisseld om te komen tot een eenduidig beeld van de bodemkwaliteit in Nederland. Versie 10 van de standaard is al opgenomen op de 'pas toe of leg uit'-lijst. De standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname en kent een hoge implementatiegraad, maar het gebruik ervan is nog niet in alle gevallen vanzelfsprekend. De

standaard hangt samen met de volgende andere standaarden: de geo-standaarden, de Aquo-standaard, StUF (zijdelings) en NEN3610. Dit is niet van invloed op de toetsing.

Datum
22-05-2014

Op voorhand is één struikelblok te verwachten:

- Ondanks dat de standaard is aangemeld en leveranciers de versie al implementeren in hun software hebben gebruikers nog geen ervaring kunnen opdoen met het gebruik van versie 11 van SIKB0101. Gebruikers kunnen sinds kort ervaring op doen met versie 11 van SIKB0101 in een projectomgeving. Dit is door SIKB gefaciliteerd door het delen van testbestanden zoals de Basis dataset onderzoeksgegevens en de LIB dataset.

Toelichting

1. Aanmelding, intakegesprek en toetsingsprocedure

Op 21 april 2014 is door Roeland Heuff van SIKB (Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodemkwaliteit) een melding ingediend, betreffende een nieuwe versie (11) van SIKB0101 voor de lijst voor 'pas toe of leg uit'. De huidige versie van SIKB0101 op de 'pas toe of leg uit'-lijst is versie 10.

Op 19 mei 2014 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de aanmelder. In dit gesprek is de aanmelding besproken. Hierbij is gekeken of alle basisinformatie aanwezig is en of de standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname. Daarnaast is vooruitgeblikt op de procedure.

2. Korte beschrijving standaard

Waar gaat de standaard over?

SIKB0101 is een open standaard, die het mogelijk maakt om op een eenduidige wijze gegevens over de (milieu)kwaliteit van de bodem uit te wisselen binnen de gehele keten van het bodembeheer. Het betreft onder andere de uitwisseling van meetgegevens tussen onderzoeksbureaus, veldwerkbedrijven en laboratoria en met lokale en hogere overheden (gemeenten, provincies, waterschappen, RWS, RIVM).

Tevens worden met deze standaard gegevens uitgewisseld tussen overheden onderling om te komen tot een eenduidig beeld van de kwaliteit van de bodem in Nederland. Verschillende instrumenten van RWS-Leefomgeving (Bodemloket, DINO-BLK, BoToVa, Meldpunt Besluit Bodemkwaliteit, K-soil) maken voor gegevensuitwisseling gebruik van SIKB0101. Schadelijke gevolgen voor de volksgezondheid en het milieu door bodemvervuiling kunnen hierdoor beter worden vastgesteld en voorkomen.

Wie beheert de standaard?

De standaard wordt beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB).

Waarom is de standaard aangemeld voor pas toe of leg uit?

Versie 10 van de standaard is al opgenomen op de 'pas toe of leg uit'-lijst. De standaard kent een hoge implementatiegraad, maar het gebruik ervan is nog niet in alle gevallen vanzelfsprekend. Met name de digitale gegevensuitwisseling tussen markt en overheid kan beter. Opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst is daarom het passende middel om de adoptie van de standaard door bedrijven en de (semi-)overheid verder te bevorderen. De standaard draagt bij aan de borging van de continuïteit in eenduidige gegevensuitwisseling.

Datum
22-05-2014

(zie ook: 8. *Functionele use case*)

3. Criteria voor inbehandelname

Om een standaard in behandeling te nemen moet de standaard vallen binnen de scope van de lijsten. Hiervoor gelden drie criteria:

1. Is de standaard toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen (semi-)overheidsorganisaties en bedrijven, tussen (semi-)overheidsorganisaties en burgers of tussen (semi-)overheidsorganisaties onderling?

Ja. De standaard is toepasbaar voor de elektronische uitwisseling van bodemgegevens tussen (semi-)overheidsorganisaties en bedrijven, tussen (semi-)overheidsorganisaties onderling en tussen bedrijven onderling. Burgers maken geen onderdeel uit van de bodemketen.

2. Is het beoogde functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied van de standaard, voldoende breed om substantieel bij te dragen aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid?

Ja. Deze blijven ongewijzigd:

Functioneel toepassingsgebied:

Uitwisselen van onderzoeksgegevens over de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem en de specifieke gegevens die direct voortkomen uit (of vooruitlopen op) de besluiten die het bevoegd gezag naar aanleiding daarvan heeft genomen.

Organisatorisch werkingsgebied:

Overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-)publieke sector.

3. Is het zinvol de standaard op te nemen, gezien het feit dat deze niet al wettelijk verplicht is voor het beoogde functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied?

Ja. De standaard is niet wettelijk verplicht.

Conclusie

De standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname.

4. Toetsing kansrijkheid procedure

Het Forum Standaardisatie wil voorkomen dat er standaarden in procedure worden genomen, waarvan bij voorbaat al bekend is dat deze in de expertronde of consultatieronde zullen stranden op één van de inhoudelijke criteria. Daarom heeft de procedurebegeleider de beantwoording van de criteriavragen nagelopen, waar mogelijk zelf aangevuld en vervolgens besproken met de indiener.

1. Open standaardisatieproces

De ontwikkeling en het beheer van de standaard moeten op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze zijn ingericht.

Ja. Enkele bijzonderheden:

- Het specificatiedocument is voor iedereen in digitale vorm kosteloos te verkrijgen via de website van SIKB. Het intellectuele eigendom hiervan berust bij SIKB.
- Leden hebben toegang tot extra informatie rondom de standaard. Lidmaatschap staat voor iedereen open. Er zijn kosten verbonden aan het lidmaatschap. Leden (gebruikers) dragen zo bij in de financiering van de kosten van het beheer van de standaard.
- Versie 11 van het SIKB uitwisselprotocol is een vrij grote wijziging. Er is onder meer sprake van een overgang van een hiërarchisch naar een relationeel datamodel. Versie 11 is daarom niet 'backward compatible' met versie 10.
- Softwareproducenten moeten voor het doorvoeren van wijzigingen bepaalde termijnen aanhouden. Omdat versie 11 van SIKB0101 een grote wijziging is, is de gebruikelijke termijn van drie maanden verlengd.
- Het is softwareproducenten toegestaan, naast de huidige versie, voorgaande versies van het uitwisselformaat te ondersteunen.

2. Toegevoegde waarde

De interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard wegen overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de kosten, de risico's en nadelen. Voor elk van de te onderscheiden stakeholders (overheid, bedrijven en burgers) afzonderlijk zouden de baten voor de informatievoorziening en de bedrijfsvoering op moeten wegen tegen de kosten. Verder moeten de risico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard (beveiliging, privacy) acceptabel zijn.

Gebruik van een eenduidig uitwisselformaat door alle softwareleveranciers in de gehele keten (zoals bodeminformatiesystemen voor gemeenten, provincies en omgevingsdiensten; veldwerksystemen en laboratoriumsystemen voor bedrijven) draagt ertoe bij dat partijen in de keten snel en foutloos gegevens kunnen uitwisselen. Dit biedt zowel voordelen voor de bescherming van het milieu en de volksgezondheid als voor de bedrijfsvoering.

3. Draagvlak

Aanbieders en gebruikers moeten voldoende ervaring hebben met de implementatie en het gebruik van de standaard.

De aangepaste uitwisselmogelijkheid op basis van SIKB0101 versie 11 is nog niet leverbaar voor onderlinge uitwisseling. De aangesloten leveranciers passen hun software momenteel aan. Naar verwachting duurt dit tot medio/eind 2014 (leverancier-afhankelijk). De Bodem Toets en Validatieservice (BoToVa) van Rijkswaterstaat maakt al wel gebruik van versie 11 van SIKB0101. De reeds op BoToVa aangesloten systemen zijn hiermee al bekend met de implementatie van SIKB0101 versie 11.

Datum
22-05-2014

4. Opname bevordert adoptie

De opname op de lijst moet een geschikt middel zijn om de adoptie van de standaard te bevorderen.

De standaard is aangemeld voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. Versie 10 van de standaard is al opgenomen op deze lijst. De standaard kent een hoge implementatiegraad, maar het gebruik ervan is nog niet in alle gevallen vanzelfsprekend. Met name de digitale gegevensuitwisseling tussen markt en overheid kan beter. Opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst is daarom het passende middel om de adoptie van de standaard door bedrijven en de (semi-)overheid verder te bevorderen.

Conclusie

Er is op voorhand één struikelblok te verwachten: gebruikers hebben tot voor kort nog geen ervaring kunnen opdoen met het gebruik van versie 11 van SIKB0101. Door de ingerichte projectomgeving kunnen gebruikers dit wel. Dit is door SIKB gefaciliteerd door het delen van testbestanden zoals de Basis dataset onderzoeksgegevens en de LIB dataset.

6. Samenhang

Forum Standaardisatie wil weten of de aangemelde standaard samenhangt met standaarden die reeds op de 'pas toe of leg uit'-lijst en gangbare lijst zijn opgenomen, of standaarden die voor toetsing in aanmerking komen. Uit de intake moet duidelijk worden of dit gevolgen heeft voor de toetsing en eventuele opname van de aangemelde standaard.

1. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en de standaarden die reeds op de 'pas toe of leg uit'-lijst zijn opgenomen en wat betekent dit voor de toetsing en eventuele opname van de standaard?

Er bestaat samenhang tussen SIKB0101, de geo-standaarden, de Aquo-standaard en StUF (zijdelings). De standaard conflicteert niet met deze standaarden. SIKB0101 is gebaseerd op de NEN3610. De eerder geconstateerde overlap met de Aquo-standaard is grotendeels weggenomen. Modelmatig is overlap gezamenlijk voorgegeven in het informatiemodel Metingen (IM Metingen), dat onderdeel uitmaakt van SIKB0101 en komend jaar zal worden geadopteerd door de Aquo-standaard. De domeintabellen zijn geharmoniseerd en worden gezamenlijk beheerd. Hiertoe is onder meer het CCvD Datastandaarden ingericht.

*2. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en de standaarden die reeds op de **gangbare lijst** zijn opgenomen en wat betekent dit voor de toetsing en eventuele opname van de standaard?*

SIKB0101 maakt waar relevant gebruik van enkele gangbare standaarden zoals 'datum en tijd' en UTF-8. Met de overige standaarden op de deze lijst bestaat geen raakvlak.

Datum
22-05-2014

3. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en standaarden die in aanmerking komen voor opname op één van de lijsten en wat betekent dit voor de toetsing van de standaard(en)? (Denk bijvoorbeeld ook aan een gezamenlijke toetsing met (een deel van) deze aanvullende standaarden).

Er is sprake van een zijdelingse samenhang tussen versie 11 van SIKB0101 en StUF-RIHa. Deze samenhang is niet van invloed op de toetsing.

7. Sponsorschap

De aanmelding van standaarden voor de lijsten van Forum en College dient ondersteund of gesponsord te worden door overheids- en/of (semi)publieke organisaties die de standaard reeds in gebruik hebben (of voornemens zijn dit te doen) en die de beoogde opname op de lijsten ondersteunen. Dit draagt bij aan het draagvlak voor de standaard, geeft zich op de functionele usecase voor de overheid en helpt bovendien om tijdens de toetsing de juiste experts te benaderen.

1. Welke overheden en/of (semi) publieke organisaties ondersteunen de aanmelding van de standaard?

IPO, VNG, Rijkswaterstaat Leefomgeving/Bodem+ en UvW ondersteunen de aanmelding van de standaard.

2. Hebben deze organisaties de standaard geïmplementeerd?

Het berichtenverkeer met de BoToVa-service van Rijkswaterstaat wordt afgehandeld via het uitwisselformaat SIKB0101 (per 1 juli 2013: versie 11).

(zie ook punt 8 voor een uitwerking)

8. Functionele use case

Voor de standaard dient een duidelijke use case beschikbaar te zijn op basis waarvan overheden en/of instellingen uit de (semi)publieke kunnen bepalen of de aangemelde standaard voor hen relevant is en wie eventueel moet deelnemen aan de experttoetsing van de standaard.

BoToVa (bodem toets- en validatieservice) is een service van Rijkswaterstaat voor het digitaal toetsen van bodemanalyseresultaten aan wettelijke normen. Het berichtenverkeer met de BoToVa-service wordt afgehandeld via het uitwisselformaat SIKB0101 versie 11. Dit betekent een grote efficiencywinst voor de gebruikers van de service, die zo makkelijker kunnen 'aansluiten'. Maar het biedt ook voordelen voor degene die de service onderhoudt: met de afstemming op SIKB0101 worden veel frictiekosten vermeden.

Voor de in Nederland gangbare Bodeminformatiesystemen, in gebruik bij de gemeentelijke en provinciale overheden, wordt momenteel gewerkt aan de implementatie van versie 11 van SIKB0101. Belangrijke verbetering in versie 11 is de uitwisseling van geografische gegevens (via GML), de aansluiting op basisregistraties zoals BAG en BGT. Hierbij sluit SIKB0101 versie 11 goed aan op de organisatorische verschuiving van taken naar Omgevingsdiensten (onder andere PIM (programma informatie-uitwisseling milieuhandhaving)), ontwikkelingen zoals het stelsel van basisregistraties en de integratie van Bodem met het ruimtelijke domein.

Datum
22-05-2014

Binnen SIKB0101 versie 11 is via IM Metingen (Informatiemodel Metingen) de overlap met de Aquo-standaard (geadresseerd als expertadvies bij de behandeling van versie 10) geharmoniseerd. IM Metingen zal het komend jaar ook binnen de Aquo-standaard worden geïmplementeerd. Hiermee wordt bereikt dat dezelfde gegevens op eenzelfde manier (gezamenlijk model en domeintabellen) kunnen worden uitgewisseld. Dit zal leiden tot aanzienlijke besparingen van beheerskosten voor ontwikkelaars en databeheerders die opereren op het raakvlak van Bodem en Water (Waterschappen, RWS, Laboratoria).

Waar nu reeds mogelijk, is binnen SIKB0101 versie 11 rekening gehouden met de komst van de BRO (basisregistratie ondergrond). Het is nog onduidelijk of gegevens over de milieukwaliteit van de bodem uiteindelijk onderdeel van de BRO zullen zijn. Modelmatig wordt een vergelijkbare methodiek gehanteerd als voor de BRO voorzien is. SIKB0101 versie 11 wordt geïmplementeerd binnen DINO-BLK (Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond). TNO en SIKB stemmen met regelmaat ontwikkelingen af.